

Keuzedeel mbo

Machinaal melken

Code

K1327

Ontwikkeld door: SBB in samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven

Penvoerder: Sectorkamer voedsel, groen en gastvrijheid

Gevalideerd door: Sectorkamer voedsel, groen en gastvrijheid

Op: 16-06-2022

1. Algemene informatie

D1: Machinaal melken

Studielast

240

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Ja

Onderwijsinstellingen kunnen, onder specifieke voorwaarden, in de derde leerweg een certificaatgerichte opleiding aanbieden voor een keuzedeel dat na 1 augustus 2020 is vastgesteld. Zie vragen 7 en 17 van de veelgestelde vragen veranderaanpak (<https://kwalificatiestructuur-mijn.s-bb.nl/vragen/verander>).

Scholingsbehoefte/landelijke herkenbaarheid

Veel melkveehouders hebben nu geen redelijke werkweek en moeten 24/7 inzetbaar zijn. Tegelijkertijd groeit het aantal dieren per bedrijf (CBS-Landbouwtelling). Daardoor is er een grote behoefte ontstaan aan deskundige medewerkers die het vee zelfstandig machinaal melken.

Er is een structureel tekort aan deskundige medewerkers (Moeilijk vervulbare vacatures. Amsterdam: UWV Afdeling arbeidsmarktinformatie en -advies, 2019), waardoor melkveehouders alle werkzaamheden zelf op zich moeten nemen en dat is voor velen niet haalbaar. De nood is zo hoog dat melkveehouders teruggaan van drie naar twee keer melken per dag (Nieuwe Oogst). Bovendien ontstaan er problemen in de bedrijfsvoering en voor de gezondheid van de dieren als bij afwezigheid van de melkveehouder niemand het melken kan overnemen.

Dit resulteert in een scholingsbehoefte op het beroepsgericht taakgebied van zelfstandig machinaal melken. Deze scholingsbehoefte wordt onderschreven door de ondernemers- en werkgeversorganisatie LTO. Door het keuzedeel Machinaal melken in te zetten voor bijscholing van werkenden en werkzoekenden kan aan deze scholingsbehoefte worden voldaan.

Zelfstandige betekenis

Na het volgen van dit keuzedeel zijn werkenden en werkzoekenden beter inzetbaar in de melkveehouderij als zelfstandig melker: zelfstandig voorbereiden en uitvoeren van machinaal melken, controleren van de kwaliteit en de melkopslag, nabehandelen en reinigen van de ruimten en apparatuur, plus het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden en het verhelpen van eenvoudige storingen en defecten.

Doelgroep

Het certificaat is bedoeld voor werkenden die melkveehouders reeds ondersteunen bij machinaal melken en essentiële kennis en vaardigheden missen om de overstap te maken naar zelfstandig melker, en voor werkzoekenden met een niveau 3 opleidingsachtergrond in de agrarische sector, die willen werken als zelfstandig melker bij melkveehouderijbedrijven die machinaal melken.

Ingangsdatum certificaat

22-10-2022

Ontwikkeld voor kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

Binnen de huidige kwalificatiestructuur is er geen specifiek profiel voor melkvee. Dit keuzedeel biedt de mogelijkheid om specifiek in te gaan op melken indien dit nog niet in het dossier aan bod is gekomen.

Op melkveebedrijven wordt vaak een melker ingezet. Een melker geeft op piekmomenten een extra ondersteuning voor de veehouder. Daarnaast kunnen melkers werkzaam zijn bij een bedrijfsverzorgingsdienst.

Relevantie van het keuzedeel

Melken is een belangrijke taak op melkveebedrijven. De melkveehouderij heeft behoefte aan deskundige medewerkers die het vee zelfstandig machinaal melken. Met dit keuzedeel kan de beginnend beroepsbeoefenaar als zelfstandig melker aan de slag bij melkveebedrijven.

Beschrijving van het keuzedeel

Het keuzedeel gaat over machinaal melken. Met dit keuzedeel kan de beginnend beroepsbeoefenaar zelfstandig machinaal melken. Dit omvat het zelfstandig voorbereiden en uitvoeren van machinaal melken, het zelfstandig controleren van de kwaliteit en de melkopslag, het zelfstandig nabehandelen en het zelfstandig reinigen van de ruimten en apparatuur. Ook onderhoudswerkzaamheden en het opheffen van storingen en defecten komen aan bod. Het melkwinningsproces verloopt diervriendelijk, hygiënisch en veilig.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

Verdiepend

2. Uitwerking

D1-K1: Verzorgen machinaal melken

Complexiteit

Het werk van de beginnend beroepsbeoefenaar wordt gekenmerkt door regelmatig terugkerende handelingen waarbij hygiëne en werken met aandacht vereist blijft. Het werken met levende dieren vereist een continue alertheid, omdat het gedrag en de conditie van dieren niet alleen door verschillen in de soort bepaald worden, maar ook door verschillen tussen individuele dieren, door ziekte of door variërende externe omstandigheden. Het is de taak van de beginnend beroepsbeoefenaar om op afwijkende omstandigheden of gedragingen van de dieren op de juiste manier te reageren. Het gaat veelal om routinematige werkzaamheden en werk waarvoor standaardwerkzaamheden gelden maar ook komen meer complexe handelingen of specialistische werkzaamheden voor waarvoor probleemoplossend vermogen nodig is. De beginnend beroepsbeoefenaar speelt in op veranderende omstandigheden. Hij/zij interpreteert gegevens over de melkwinning en –samenstelling, combineert deze met omgevingsfactoren, trekt conclusies en bedenkt en implementeert oplossingen. Hij/zij beschikt over kennis over onderzoeksmethoden in relatie tot melkproductie, melkwinning, melksamenstelling en melkeigenschappen.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar heeft een uitvoerende, signalerende en adviserende rol. Hij/zij werkt zelfstandig en meestal alleen. Hij/zij is verantwoordelijk voor het eigen werk. De eindverantwoordelijkheid ligt bij de ondernemer.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- Heeft kennis van de eisen van melkbewaring op het melkveebedrijf
- Heeft kennis van gezondheidsrisico's voor mens en dier (zoönosen)
- Heeft kennis van inrichtingseisen tanklokaal
- Heeft kennis van uiergezondheid
- Heeft specialistische kennis van de kwaliteitseisen waar de melk aan moet voldoen
- Heeft specialistische kennis van dierenwelzijn in relatie tot machinaal melken
- Heeft specialistische kennis van melksamenstelling
- Heeft specialistische kennis van melkwinning en melkwinningsapparatuur

- Kan (preventieve) maatregelen treffen om de melkkwaliteit te garanderen
- Kan de melkkwaliteit visueel controleren
- Kan de onderhoudstoestand van melkwinningsapparatuur beoordelen
- Kan eenvoudige storingen aan installaties en apparatuur verhelpen
- Kan installaties en apparatuur afstellen
- Kan maatregelen treffen bij afwijkende situaties
- Kan melkkwaliteit in relatie tot ketenkwiteit bewaken
- Kan melkstal en apparatuur reinigen
- Kan melkwinnings- en onderzoeksrapporten interpreteren
- Kan onderhoud uitvoeren aan melkwinningsapparatuur
- Kan pas afgekalfd dier handmatig melken voor de biest
- Kan uierproblemen herkennen en de juiste maatregelen treffen
- Kan voorstellen doen om protocollen aan te passen
- Kan welzijn van het dier aan het gedrag herkennen
- Kan werken volgens eisen rondom arbeidsomstandigheden, veiligheid en milieu

D1-K1-W1: Bereidt melkwinning voor

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar bereidt de melkwinning voor. Hij/zij verzamelt wanneer nodig het melkvee en plaatst de dieren in de wachtruimte. Hij/zij bewaakt dierenwelzijn en diergezondheid (met name uiergezondheid) en registreert gesignaleerde problemen. Hij/zij zorgt dat de melk van zieke dieren en dieren met medicijngebruik zal worden gesepareerd en markeert attentiedieren. Hij/zij maakt de melkwinningsapparatuur bedrijfsklaar en treft voorzorgsmaatregelen in het kader van (persoonlijke) hygiëne. Hij/zij bepaalt de volgorde van melken, signaleert en markeert attentiedieren en treft passende maatregelen. Wanneer nodig heft hij/zij kleine storingen aan melkwinningsapparatuur en –materialen op.

D1-K1-W1: Bereidt melkwinning voor

Resultaat

De randvoorwaarden voor de melkwinning zijn in orde.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- gaat op rustige wijze met het vee om
- heeft oog voor dierenwelzijn
- is alert op de gezondheidstoestand van de dieren
- maakt op basis van vaktechnische inzicht keuzes voor de werkwijze, werkvolgorde en benodigde maatregelen
- heft kleine storingen aan melkwinningsapparatuur en -materialen vakkundig op
- past adequate maatregelen/materialen toe voor (persoonlijke) hygiëne
- treft voorbereidingen volgens de op het bedrijf geldende procedures en voorschriften

De onderliggende competenties zijn: Ethisch en integer handelen, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Instructies en procedures opvolgen

D1-K1-W2: Verzorgt en bewaakt de melkwinning

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar zorgt dat de dieren in de melkstal komen, maakt de uier schoon, straalt voor en controleert de uier en de melk. Hij/zij sluit het melkstel aan en bewaakt hygiëne, veiligheid en dierenwelzijn tijdens de melkwinning. Hij/zij past zo nodig hulpapparatuur toe om onrustige dieren te kalmeren. Hij/zij neemt indien nodig het melkstel af, controleert de uier op uitgemolken zijn en neemt zo nodig maatregelen. Hij/zij behandelt de spenen na.

De beginnend beroepsbeoefenaar bewaakt of het melkwinningsproces adequaat verloopt. Hij/zij controleert de kwaliteit van de melk en separeert waar nodig afwijkende melk. Hij/zij rapporteert opvallende zaken. Indien van toepassing neemt de beginnend beroepsbeoefenaar monsters voor bacteriologisch onderzoek en/of voert mastitisbehandelingen uit. Na het melken van een verdacht dier spoelt hij/zij het melkstel na.

Resultaat

Optimale melkopbrengst en melkkwaliteit.
Het melkwinningsproces verloopt diervriendelijk, hygiënisch en veilig.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- gaat op een rustige wijze met het vee om
- heeft oog voor dierenwelzijn
- controleert continu of het melkwinningsproces adequaat verloopt
- gebruikt en bedient de melkwinningsapparatuur en -materialen op effectieve en bedreven wijze
- melkt het vee volgens de op het bedrijf geldende procedures en voorschriften
- rapporteert opvallende zaken tijdig
- hanteert een goede werkhouding
- is alert op afwijkingen aan de (uier)gezondheid van het dier en de melkkwaliteit
- leest gegevens correct uit en interpreteert deze correct
- werkt zodanig dat de kwaliteit van de gewonnen melk gewaarborgd is

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Ethisch en integer handelen, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Instructies en procedures opvolgen

D1-K1-W3: Rondt melkproces af

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar controleert de melkopslag en de melktemperatuur. Hij/zij maakt de melkstal schoon en controleert of de dieren op de juiste plek zijn aangekomen. Hij/zij reinigt de melkwinningsapparatuur en controleert het

D1-K1-W3: Rondt melkproces af

reinigingsproces. Hij/zij voert onderhoudswerkzaamheden uit aan de melkwinningsapparatuur en verhelpt eenvoudige storingen en defecten. Hij/zij rapporteert opvallende zaken aan de leidinggevende/ondernemer en adviseert met betrekking tot onderhoud, hygiëne en kwaliteit.

Resultaat

De dieren zijn terug in de stal/weide.
De melkopslag in de melkkoeltank is gecontroleerd.
De melkwinningsapparatuur is onderhouden, eenvoudige storingen en defecten zijn verholpen.
Schone melkwinningsapparatuur en –ruimten.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- controleert de melkopslag volgens de op het bedrijf geldende procedures en voorschriften
- reinigt de melkwinningsapparatuur en –ruimten volgens bedrijfsprotocol
- signaleert tijdig mogelijke storingen en defecten aan de melkwinningsapparatuur
- werkt volgens protocol betreffende het afleveren van de melk
- heft eenvoudige storingen en defecten adequaat op
- voert onderhoudswerkzaamheden vakkundig uit
- geeft bruikbaar advies aan leidinggevende/ondernemer met betrekking tot onderhoud, hygiëne en kwaliteit

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Instructies en procedures opvolgen